

KOMENDANT
NADODRZAŃSKIEGO ODDZIAŁU
STRAŻY GRANICZNEJ

NO-NK 15778/17

Sygn. Kontr. 7/NK/17

Krosno Odrzańskie, dnia 07 grudnia 2017 r.

Egz. nr 2

07 GRU. 2017

Pan ppłk SG Krzysztof KRAWIEC

KOMENDANT
Placówki Straży Granicznej
w Świecku

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

z kontroli na temat „Postępowanie z dowodami rzeczowymi i mieniem tymczasowo zajęтым” zrealizowanej w trybie zwykłym w Placówce Straży Granicznej w Świecku, skrytka pocztowa 63, 69-100 Słubice, ujętej w zatwierdzonym w dniu 01.12.2016 r. „Rocznym planie kontroli jednostek i komórek organizacyjnych Nadodrzańskiego Oddziału SG w 2017 r.” nr 11755/16. Kontrolę na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej¹ przeprowadził w dniach od 06.09.2017 r. do 20.10.2017 r. zespół kontrolny w składzie:

kierownik zespołu:

- **Piotr Grzelak** - Starszy Specjalista Wydziału Kontroli NoOSG upoważnienie nr 7/1/NK/17 z dnia 06.09.2017 r.²

członkowie zespołu:

- **chor. sztab. SG Łukasz Najdek** - Specjalista Wydziału Kontroli NoOSG upoważnienie nr 7/2/NK/17 z dnia 06.09.2017 r.³
- **Mateusz Zawadzki** - Specjalista Wydziału Kontroli NoOSG upoważnienie nr 7/3/NK/17 z dnia 06.09.2017 r.⁴

Czynności kontrolne w jednostce kontrolowanej przeprowadzono w dniach: 7-8 i 15 września 2017 r. oraz 3 i 18 października 2017 r.

Funkcję kierownika w jednostce kontrolowanej w okresie objętym kontrolą pełnił **ppłk SG Krzysztof Krawiec**.

Fakt przeprowadzenia kontroli odnotowano w książce kontroli Placówki Straży Granicznej Świecku⁵ str. 3 poz. 2 wg Rtd Nr 4/13, RWD Nr 108, poz. 41.

¹ Dz.U. Nr 185, poz. 1092

² Akta kontroli, str. 16-17

³ Akta kontroli, str. 18-19

⁴ Akta kontroli, str. 20-21

⁵ Zwanej dalej PSG w Świecku

I. Zakres kontroli.

Przedmiotem kontroli były:

- przyjęte rozwiązania organizacyjno-funkcjonalne dotyczące postępowania z dowodami rzeczowymi i mieniem tymczasowo zajęтым oraz sprawowanie nadzoru służbowego nad wskazaną problematyką;
- legalność i rzetelność realizacji zadań służbowych związanych z zabezpieczeniem, ewidencją i przechowywaniem dowodów rzeczowych i mienia tymczasowo zajętego.

Kontrolą objęto okres od 01.01.2017 r. do 08.09.2017 r.

II. Cel kontroli.

Celem kontroli było dokonanie oceny sposobu zabezpieczenia i przechowywania dowodów rzeczowych i mienia tymczasowo zajętego w postępowaniach przygotowawczych oraz prawidłowości ich ewidencjonowania, a także ocena rozwiązań organizacyjno-funkcjonalnych i sprawowania nadzoru w kontrolowanej dziedzinie. Ponadto celem kontroli było ujawnienie ewentualnych nieprawidłowości i ustalenie ich zakresu, przyczyn i skutków oraz osób za nie odpowiedzialnych, a także sformułowanie wniosków zmierzających do usunięcia nieprawidłowości/uchybień oraz wskazanie zaleceń naprawczych.

III. Ocena skontrolowanej działalności.

Realizację zadań objętych zakresem kontroli uwzględniając kryterium legalności i rzetelności oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami**. Ocenę końcową skontrolowanej działalności sporządzono w oparciu o takie czynniki jak: dobór próby, okres i zakres kontroli, wskazane mierniki oraz oceny cząstkowe na podstawie czterostopniowej skali⁶. Szczegółowy opis ustaleń w kontrolowanym obszarze zawarto w notatkach służbowych oraz zestawieniach tabelarycznych⁷. Kontrolę przeprowadzono na podstawie dokumentacji znajdującej się w PSG w Świecku oraz w Wydziale Kadry i Szkolenia NoOSG. Ponadto uzyskano informacje z Wydziału Operacyjno-Śledczego dotyczące tematyki objętej kontrolą.

Kontrolą objęto dokumentację związaną z prowadzeniem magazynu depozytowego, stan faktyczny dowodów rzeczowych przechowywanych w magazynie oraz akta kontrolne postępowań przygotowawczych i protokoły z inwentaryzacji magazynu depozytowego. Ustalono, że w okresie objętym kontrolą w PSG w Świecku wszczęto 109 postępowań przygotowawczych, z czego w 76 postępowaniach sporządzono 79 wykazów dowodów rzeczowych/przedmiotów/śladów kryminalistycznych⁸. Ponadto w przypadku 37 postępowań zastosowano tymczasowe zajęcie mienia. W związku z powyższym dla osiągnięcia zamierzonego celu kontroli przyjęto, że weryfikacji zostanie poddane co najmniej 50% postępowań, w których zabezpieczono dowody rzeczowe. Jednocześnie założono, że przyjęta próba zawierać powinna co najmniej 50% postępowań, w których zastosowano również tymczasowe zajęcie mienia. Typowanie postępowań przygotowawczych odbyło się

⁶ Obejmuje ona: ocenę pozytywną, pozytywną z uchybieniami, pozytywną z nieprawidłowościami oraz negatywną, zgodnie z zasadami określonymi we *Wprowadzeniu do kontroli w administracji rządowej* - Warszawa, marzec 2012 r., str. 62

⁷ Akta kontroli, str. 26-56, 57-103, 232, 277-282,

⁸ Zwane dalej wykazami

w sposób losowy w oparciu o zestawienie przekazane przez Komendanta PSG w Świecku i odnosi się do postępowań, których akta znajdują się w dyspozycji Placówki.

W toku kontroli stwierdzono, że zadania związane z prowadzeniem magazynu depozytowego znalazły odzwierciedlenie w Wewnętrznym podziale zadań PSG w Świecku jako zadania pozostające we właściwości Grupy Operacyjno-Śledczej. W szczegółowych zakresach obowiązków i uprawnień funkcjonariuszy GOŚ nie ujęto jednak zadań związanych z prowadzeniem magazynu depozytowego oraz nadzorowaniem jego funkcjonowania i prowadzonej ewidencji. Do pełnienia funkcji depozytariusza rozkazem dziennym Komendanta Placówki wyznaczono funkcjonariusza Zespołu Obsługi i Koordynacji Działań oraz ujęto stosowne zapisy w szczegółowym zakresie jego obowiązków i uprawnień. Jednak w przypadku zastępowania depozytariusza przez innego funkcjonariusza, w jego szczegółowym zakresie obowiązków i uprawnień brak było przedmiotowego zadania.

Dowody uzyskane w ramach postępowań przygotowawczych przechowywano w specjalnie wydzielonym i zabezpieczonym pomieszczeniu. Niemniej jednak ujawniono przypadki przechowywania dowodów rzeczowych w innych pomieszczeniach poza magazynem depozytowym, do których wstęp miały również osoby trzecie. W okresie objętym kontrolą, z uwagi na nieobecność w II kwartale depozytariusza, przeprowadzono jedną kontrolę magazynu depozytowego. Ustalono jednak, że zakres kontroli dotyczył dowodów rzeczowych uzyskanych tylko w jednym postępowaniu przygotowawczym, co było niezgodne z § 234 ust. 2 pkt 2 Instrukcji w sprawie prowadzenia postępowań przygotowawczych przez Straż Graniczną⁹. Przeprowadzono również roczną komisijną inwentaryzację magazynu depozytowego, udokumentowaną odpowiednim protokołem.

Przeprowadzona przez zespół kontrolny kontrola zgodności stanu ewidencyjnego dowodów rzeczowych ze stanem faktycznym magazynu depozytowego nie wykazała nieprawidłowości.

Stwierdzono, że wszystkie przyjmowane do magazynu depozytowego dowody rzeczowe były ewidencjonowane w Księdze dowodów rzeczowych. Nie ustrzeżono się jednak nieprawidłowości dotyczących ewidencjonowania obrotu dowodami rzeczowymi. W toku kontroli ujawniono, że zarówno depozytariusz jak i funkcjonariusze prowadzący postępowania nie potwierdzali swoim podpisem faktu przyjęcia dowodu rzeczowego odpowiednio w wykazach dowodów rzeczowych lub w księdze dowodów rzeczowych. Ponadto zdjęcie z ewidencji dowodu rzeczowego następowało poprzez wykreślenie danej pozycji z księgi dowodów rzeczowych przez depozytariusza.

Postępowanie z mieniem tymczasowo zajęтым w ramach skontrolowanych postępowań było zgodne z przepisami Instrukcji dotyczącymi ich zabezpieczenia, ewidencji i przekazywania. Przekazywanie zabezpieczonych środków pieniężnych na konto bankowe do dyspozycji prokuratury nadzorującej sprawę następowało z zachowaniem terminów wskazanych w § 221 ust. 6 Instrukcji.

Poniżej przedstawiono ustalenia wynikające z przeprowadzonych czynności kontrolnych oraz oceny częściowe dotyczące poszczególnych obszarów objętych kontrolą.

⁹ stanowiąca załącznik do zarządzenia nr 22 Komendanta Głównego SG z dnia 27 czerwca 2003 r., zwana dalej Instrukcją

1. Przyjęte rozwiązania organizacyjno-funkcjonalne dotyczące postępowania z dowodami rzeczowymi i mieniem tymczasowo zajęтым oraz sprawowanie nadzoru służbowego nad wskazaną problematyką.

Zespół kontrolny dokonał analizy przedstawionej do kontroli dokumentacji dotyczącej rozwiązań organizacyjno-funkcjonalnych przyjętych w PSG w Świecku w zakresie postępowania z dowodami rzeczowymi i mieniem tymczasowo zajęтым. Szczegółowe ustalenia zespołu kontrolnego ujęto w notatkach służbowych¹⁰.

Zadania związane z prowadzeniem magazynu depozytowego w *Wewnętrzny podziale zadań Placówki Straży Granicznej kat. II w Świecku* przypisano Grupie Operacyjno-Śledczej. Merytoryczny nadzór nad postępowaniami prowadzonymi przez ww. Grupę niezależnie od zakresu zadań kierownictwa sprawował Zastępca Komendanta PSG w Świecku. Kontrolujący ustalili, że zarówno Zastępca Komendanta PSG, Kierownik Grupy Operacyjno-Śledczej jak i Kierownik Zespołu ds. Przepływów i Wykroczeń nie posiadali w szczegółowych zakresach obowiązków i uprawnień stosownych zapisów odnoszących się do sprawowania nadzoru nad postępowaniem z dowodami rzeczowymi. Zapisy wskazujące na powyższy obowiązek zostały ujęte w szczegółowych zakresach obowiązków i uprawnień tych funkcjonariuszy w trakcie trwania kontroli¹¹. Zadania związane z *prowadzeniem magazynu dowodów rzeczowych, ewidencjonowaniem wszystkich dowodów rzeczowych i przedmiotów bez względu na miejsce ich przechowywania zabezpieczonych w toku czynności procesowych we właściwej dokumentacji depozytariusza* przypisano starszemu kontrolerowi Zespołu ds. Obsługi i Koordynacji Działań. Powyższy zapis ujęto w jego szczegółowym zakresie obowiązków i uprawnień¹². Wyznaczenie depozytariusza nastąpiło również rozkazem dziennym nr 71 z dnia 11.04.2013 r. Komendanta PSG w Świecku¹³. Ustalono, że pomimo wyznaczenia osoby spoza Grupy Operacyjno-Śledczej Placówki, nie została ona przeszkolona w zakresie prowadzenia magazynu depozytowego. W swoich wyjaśnieniach Komendant PSG w Świecku wskazał, iż nie przeszkolono funkcjonariusza w tym zakresie, gdyż wykonywane przez niego dotychczasowe zadania związane z gospodarką materiałową są zbieżne z czynnościami ewidencjonowania i rozliczania dowodów rzeczowych¹⁴. W ocenie zespołu kontrolnego, nie można zgodzić się z powyższym wyjaśnieniem, ponieważ niezajomość przez depozytariusza procedur wynikających z Instrukcji mogła doprowadzić do utraty dowodu rzeczowego i jego odpowiedzialności dyscyplinarnej lub karnej.

Aktualnie obowiązująca obsada etatowa dla PSG w Świecku nie przewiduje stanowiska depozytariusza, a do funkcji tej niezgodnie z Wewnętrznym Podziałem Zadań wyznaczono jednego funkcjonariusza Zespołu ds. Obsługi i Koordynacji Działań. W ocenie zespołu kontrolnego przyjęte rozwiązanie jest niekorzystne w aspekcie sprawowania nadzoru przez funkcjonariuszy funkcyjnych GOŚ nad wykonywaniem obowiązków przez funkcjonariusza z pionu logistycznego. Ponadto wskazania wymaga, że Instrukcja reguluje

¹⁰ Akta kontroli, str. 26-56, 57-103, 232

¹¹ Akta kontroli, str. 232

¹² Akta kontroli, str. 102-103

¹³ Akta kontroli str. 286

¹⁴ Akta kontroli, str. 24

prorowadzenie postępowań przygotowawczych, w tym ewidencjonowanie i przechowywanie dowodów rzeczowych, jako zadanie pozostające we właściwości GOŚ. Mając powyższe na uwadze zasadnym jest wyznaczenie depozytariusza spośród funkcjonariuszy GOŚ.

W myśl § 234 ust. 1 w związku § 3 pkt 4b Instrukcji bezpośredni nadzór nad funkcjonowaniem magazynu depozytowego i prowadzonej ewidencji sprawuje kierownik komórki organizacyjnej Placówki SG. Zgodnie z § 234 ust. 2 pkt 2 ww. Instrukcji jest on zobowiązany w związku ze sprawowanym nadzorem co najmniej raz w kwartale skontrolować lub zlecić przeprowadzenie kontroli w zakresie zgodności stanu ewidencyjnego dowodów rzeczowych ze stanem faktycznym magazynu depozytowego, a wyniki kontroli odnotować w książce dowodów rzeczowych. Kontrolujący ustalili, że powyższego zadania nie realizował kierownik GOŚ, a wykonywał je osobiście Komendant PSG, który w I kwartale 2017 r. przeprowadził przedmiotową kontrolę zawierając w Księdze dowodów rzeczowych wpis świadczący o poddaniu kontroli depozytu znajdującego się pod konkretną pozycją księgi, ze wskazaniem nr RSD prowadzonego postępowania¹⁵. Z uwagi na długoterminową nieobecność depozytariusza w II kwartale 2017 r., tj. w okresie od 26.04.2017 r. do 30.06.2017 r. zgodnie z wpisem w księdze dowodów rzeczowych „nie dokonano kontroli magazynu depozytowego w II kwartale 2017 r.”¹⁶. W ocenie kontrolujących zakres przeprowadzonej przez Komendanta PSG kontroli stanu ewidencyjnego dowodów rzeczowych jest węższy niż zakres wymaganej kontroli wskazanej w przytoczonym powyżej przepisie Instrukcji. Ujawniona nieprawidłowość nie przyniosła negatywnych następstw oraz nie miała zasadniczego wpływu na kontrolowaną działalność, niemniej jednak przyczyniła się do ogólnej oceny podmiotu kontrolowanego.

W odniesieniu do określonego w § 234 ust. 2 pkt 3 Instrukcji obowiązku przeprowadzenia w I kwartale każdego roku kalendarzowego komisyjnej inwentaryzacji magazynu depozytowego, ustalono, że w dniach 16-17.02.2017 r. wykonano, udokumentowaną stosownym protokołem, inwentaryzację magazynu depozytowego w PSG w Świecku¹⁷. Z ustaleń kontroli wynika ponadto, że depozytariusz realizował obowiązek wskazany w § 220 ust. 2 pkt 4 Instrukcji. Przeprowadzane przez depozytariusza okresowe sprawdzenia nie były dokumentowane z uwagi na brak takiego wymogu w Instrukcji.

Ponadto w toku kontroli ustalono, że na kartach kontrolnych oraz kartach nadzoru akt postępowań przygotowawczych przedstawionych zespołowi kontrolnemu, zawarte były wpisy dokonywane przez osoby funkcyjne, tj. kierownika zespołu, kierownika grupy oraz zastępcę Komendanta PSG świadczące o sprawowanym nadzorze. Niemniej jednak stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości opisane w pkt. 2 niniejszego dokumentu wskazują, iż sprawowany nadzór był niewystarczający.

Uwzględniając kryterium legalności i rzetelności kontrolowany obszar oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

¹⁵ Akta kontroli, str. 265-266

¹⁶ Akta kontroli, str. 275

¹⁷ Akta kontroli, str. 45-54

w wyniku prowadzonych postępowań przygotowawczych były zgromadzone dowody rzeczowe, które zgodnie z zapisami § 220 ust. 3 Instrukcji powinny być przechowywane w magazynie depozytowym. Niemniej jednak powyższa sytuacja nie przyniosła negatywnych skutków dla kontrolowanej jednostki. Zespół kontrolny stwierdził również, że w zakresie obowiązków i uprawnień funkcjonariusza zastępującego depozytariusza nie zamieszczono stosownych zapisów dotyczących prowadzenia magazynu depozytowego. Zauważenia wymaga, że w trakcie trwania czynności kontrolnych kierownik podmiotu kontrowanego umieścił w szczegółowym zakresie obowiązków i uprawnień na stanowisku starszego kontrolera Zespołu ds. Obsługi i Koordynacji Działań PSG w Świecku zapis wskazujący na prowadzenie magazynu depozytowego w przypadku długotrwałej nieobecności etatowego depozytariusza oraz ewidencjonowanie dowodów rzeczowych i przedmiotów bez względu na miejsce ich przechowywania²³. Powyższe działania zespół kontrolny ocenia pozytywnie.

W okresie objętym kontrolą, funkcjonariusze PSG w Świecku wszczęli 109 postępowań przygotowawczych, z czego w 76 postępowaniach sporządzono 79 wykazów dowodów rzeczowych/przedmiotów/śladów kryminalistycznych. Ponadto w przypadku 37 postępowań zastosowano tymczasowe zajęcie mienia. Zgodnie z przyjętą próbą kontroli weryfikacji poddano 40 postępowań przygotowawczych oraz dokumentację przechowywaną przez depozytariusza.

Zgodnie z § 215 ust. 4 Instrukcji w przedmiocie zabezpieczonych dowodów rzeczowych funkcjonariusz wydaje postanowienie, o ile nie uczynił tego prokurator. (...). W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że funkcjonariusze PSG w Świecku wydawali postanowienia w przedmiocie dowodów rzeczowych²⁴, natomiast w 9 postępowaniach postanowienia takiego nie wydano. Ustalono, że w 1 przypadku zabezpieczenie dowodów rzeczowych nastąpiło w ramach pomocy prawnej, a w 6 przypadkach przedmioty nie zostały uznane za dowody rzeczowe i zwrócono je właścicielom. Ponadto ustalono, że w jednej sprawie zabezpieczone przedmioty przekazano do Laboratorium Kryminalistycznego ZOŚ KGSG w Warszawie celem wykonania badań fizyko-chemicznych. Z uzyskanych informacji wynika, że w chwili uzyskania ekspertyzy zostanie podjęta decyzja w kwestii wydania postanowienia. Dodatkowo w jednym postępowaniu²⁵ zgodnie z uzyskanymi informacjami „omyłkowo zaznaczono wykaz dowodów rzeczowych winno być zaznaczone wykaz przedmiotów zabezpieczonych w toku postępowania przygotowawczego. Powyższy błąd powstał z oczywistej omyłki pisarskiej w związku z czym nie wydano postanowienia w przedmiocie dowodów rzeczowych dla żadnych z ujętych pozycji wykazu”²⁶.

Kontrolujący stwierdzili, że każdorazowo opis dowodów rzeczowych zawartych w wykazach sporządzonych w ramach postępowań przygotowawczych był zgodny z zapisami zawartymi w protokołach z czynności, podczas których uzyskiwano poszczególne dowody rzeczowe.

Zgodnie z § 215 ust. 5 Instrukcji niezwłocznie po zabezpieczeniu dowodu rzeczowego, przed umieszczeniem w magazynie depozytowym funkcjonariusz łączy go z metryczką (...). W trakcie kontroli stanu ewidencyjnego ze stanem faktycznym magazynu

²³ Akta kontroli, str. 240-241

²⁴ Zwane dalej postanowieniem

²⁵ RSD 200/2017/15

²⁶ Akta kontroli, str. 244

depozytowego stwierdzono, że w 38 przypadkach postępowań przygotowawczych, w których dowody rzeczowe przechowywano w magazynie depozytowym, nie połączono ich ze stosowną metryczką. Zespół kontrolny uznał powyższe przypadki za uchybienia, które nie spowodowały negatywnych następstw dla kontrolowanej działalności. Ponadto ustalono, że dowody rzeczowe przechowywane w magazynie depozytowym opatrzone były stosownymi przywieszkami, o których mowa w § 219 ust. 2 Instrukcji.

W toku kontroli zespół kontrolny ustalił, że dokumentacją służbową depozytariusza, w której ewidencjonowany był obieg dowodów rzeczowych/przedmiotów/śladów kryminalistycznych zabezpieczonych w toku postępowania przygotowawczego była *Księga towarów zabezpieczonych w trybie art. 308 kpk i przedmiotów nie będących dowodami*²⁷, *Księga dowodów rzeczowych*²⁸, wykazy oraz dokumenty potwierdzające przyjęcie, wydanie lub przekazanie rzeczy.

Zgodnie z § 219 ust. 1 Instrukcji depozytariusz, przyjmując dowody rzeczowe do magazynu (...) ewidencjonuje je w księdze dowodów rzeczowych według poszczególnych rubryk. Kontrolujący ustalili, że przedstawione wykazy posiadały numery nadane na podstawie pozycji z księgi przedmiotów, a dopiero po uznaniu przedmiotów ujętych w wykazach za dowody rzeczowe, dokonywano stosownego wpisu w księdze dowodów. Przedstawiony sposób postępowania wynika z przyjętej w Nadodrzańskim Oddziale Straży Granicznej praktyki określonej m.in. w piśmie nr LB-OŚ/12789/08 z dnia 15.12.2008 r., w którym wskazano, że „do książki towarów zabezpieczonych w trybie art. 308 kpk i przedmiotów nie będących dowodami rzeczowymi wpisuje się wszystkie przedmioty zabezpieczone w toku wykonywania czynności procesowych bez względu na miejsce ich przechowywania na podstawie spisów i opisów rzeczy. Z chwilą uznania zabezpieczonych w ten sposób przedmiotów za dowody rzeczowe należy je ewidencjonować (wpisać) do książki dowodów rzeczowych (...)”²⁹.

Powyższe rozwiązanie w ocenie kontrolujących uznać należy za tymczasowe, mimo jego zgodności z zapisami obowiązującej instrukcji. Niemniej jednak wskazać należy na brzmienie § 37 ust. 6 oraz 35 ust. 1 pkt 1 i 2 projektu nowego zarządzenia dostępnego na stronie intranetowej Zarządu Operacyjno-Śledczego KGSG, zgodnie z którym w księdze dowodów rzeczowych podlegają ewidencjonowaniu przekazane do magazynu depozytowego przedmioty zatrzymane w drodze dobrowolnego wydania lub odebrania albo po uprzednim przeszukaniu, a także ujawnione i zabezpieczone podczas innych czynności oraz ślady kryminalistyczne. Wobec projektowanych zapisów prowadzenie przez depozytariusza księgi przedmiotów stanie się niecelowe.

W toku kontroli ustalono, że zdjęcie z ewidencji dowodu rzeczowego następowało poprzez skreślenie przez depozytariusza czerwonym kolorem danej pozycji z księgi dowodów rzeczowych. Zgodnie z treścią wyjaśnień uzyskanych od kierownika podmiotu kontrolowanego taki sposób postępowania „został zaproponowany przez zespoły nadzorujące przeprowadzane przez WOS z uwagi na przejrzystość księgi depozytowej”³⁰. W związku z udzieloną informacją zwrócono się w powyższym zakresie do Wydziału Operacyjno-

²⁷ Zwana dalej księgą przedmiotów

²⁸ Zwana dalej księgą dowodów

²⁹ Akta kontroli, str. 294

³⁰ Akta kontroli, str. 25

Śledczego. Uzyskana informacja wskazuje, że „(...) Wprowadzenie wykreśleń wydanych dowodów ma na celu szybszą weryfikację stanu magazynowego, co w praktyce przyspiesza sprawdzenie ilości przechowywanych dowodów w trakcie kontroli jak i sporządzania inwentaryzacji (...)”³¹.

W ocenie kontrolujących przyjęty sposób postępowania był nieprawidłowy, gdyż do dokonywania wpisów dotyczących wydania dowodu rzeczowego przez depozytariusza przeznaczone są odpowiednie rubryki w księdze dowodów. Natomiast dokonywanie skreśleń w dokumentacji służbowej zgodnie z zapisami § 15 ust. 2 Instrukcji kancelaryjnej Straży Granicznej stanowiącej załącznik do Decyzji nr 59 KGSG z dnia 25 lutego 2010 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji kancelaryjnej w Straży Granicznej stosowane jest w celu zmiany w zapisie pierwotnym.

Funkcjonariusz prowadzący postępowanie przygotowawcze każdorazowo po uzyskaniu dowodów rzeczowych podejmuje decyzję co do miejsca ich przechowywania. Ustalono, że przedstawione do kontroli wykazy posiadały wpisy świadczące o miejscu przechowywania dowodów. Stwierdzono jednak przypadki wpisów w wykazach świadczących o przechowywaniu dowodów rzeczowych w Placówce SG w Świecku, które zgodnie z zapisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2012 r. w sprawie podmiotów uprawnionych do przechowywania oraz zniszczenia w postępowaniu karnym przedmiotów i substancji stwarzających niebezpieczeństwo dla życia i zdrowia³² powinny być przekazywane właściwym podmiotom. Kontrolujący ustalili, że w postępowaniu RSD 274/2017/15 ujawniono broń, którą następnie wyłączono do postępowania w sprawach o wykroczenia. Z uzyskanych od Komendanta Placówki SG w Świecku wyjaśnień wynika, iż broń była pozbawiona cech użytkowych, zaś właściciel nie okazał się stosowną dokumentacją zezwalającą na jej wydanie. W czasie trwania kontroli broń przekazano do Wojewódzkiej Składnicy Broni i Amunicji KWP w Gorzowie Wlkp.³³.

Ustalono również, że w czterech postępowaniach zatrzymano substancje narkotyczne, które zgodnie z wpisami w wykazach przechowywano w magazynie depozytowym³⁴. W toku kontroli uzyskano wyjaśnienia, że przed przekazaniem do Komendy Wojewódzkiej Policji w Gorzowie Wlkp. substancje były przechowywane w magazynie broni Placówki. Ponadto kontrolujący ustalili, że w przypadku trzech postępowań przekazanie ww. substancji nastąpiło po upływie miesiąca od daty ich ujawnienia. Zgodnie z treścią informacji przekazanych przez Komendanta Placówki, przyczyną opóźnienia była przeprowadzana w tym okresie w depozycie KWP kontrola oraz związana z tym zmiana dokumentacji dotycząca przekazania środków odurzających³⁵. W ocenie kontrolujących powyższe wyjaśnienia należy uznać za niewystarczające, gdyż wydłużone okresy przekazywania substancji dotyczyły postępowań wszczętych w styczniu, w marcu oraz w lipcu 2017 r., zaś w przypadku postępowania wszczętego w czerwcu 2017 r. przekazanie substancji do KWP nastąpiło już w dniu następnym.

³¹ Akta kontroli, str. 287

³² Dz. U. poz. 1486, zwane dalej rozporządzeniem z dnia 14 grudnia 2012 r.

³³ Akta kontroli, str. 158

³⁴ Akta kontroli, str. 104-105, 138, 165, 187, 199-200, 206, 219, 224

³⁵ Akta kontroli, str. 243

W przypadku postępowania nr RSD 53/2017/15 stwierdzono, że w ujawnionych pojemnikach znajduje się, zgodnie z uzyskaną opinią Laboratorium Kryminalistycznego Komendy Wojewódzkiej Policji w Gorzowie Wlkp., m.in. kwas borowy i kwas solny³⁶. Zdaniem kontrolujących, po uzyskaniu informacji o właściwościach chemicznych substancji, powinny zostać podjęte działania zmierzające do przekazania ich, na podstawie rozporządzenia z dnia 14 grudnia 2012 r., właściwym podmiotom.

W wyniku kontroli stwierdzono, że depozytariusz w posiadanej przez niego dokumentacji tj. Księdze przedmiotów, Księdze dowodów oraz w wykazach dowodów rzeczowych dokonywał wpisów świadczących o obrocie dowodami rzeczowymi. Niemniej jednak stwierdzono, że w wykazach nie było adnotacji potwierdzających przyjęcie przez depozytariusza dowodów rzeczowych do magazynu depozytowego, a jedynie określano miejsce przechowywania dowodów rzeczowych w magazynie³⁷. Zgodnie z zapisami § 218 ust. 6 instrukcji depozytariusz przyjmując dowody rzeczowe (...) potwierdza przyjęcie do magazynu depozytowego, składając swój podpis w rubryce 4 przy odpowiedniej pozycji każdego egzemplarza wykazu.

Ponadto ustalono, że w przypadku wydania dowodów rzeczowych dla funkcjonariusza prowadzącego postępowanie depozytariusz w księdze dowodów nie uzyskiwał stosownego podpisu świadczącego o odbiorze dowodów³⁸. Powyższe działanie było nieprawidłowe, bowiem zgodnie z zapisami § 223 ust. 2 instrukcji funkcjonariusz prowadzący postępowanie potwierdza depozytariuszowi odbiór tych dowodów w odpowiednich pozycjach księgi dowodów rzeczowych (...).

Opisany powyżej sposób przekazywania dowodów rzeczowych w ramach PSG w myśl przytoczonych przepisów był nieprawidłowy, a w razie utraty dowodu rzeczowego mógłby uniemożliwić ustalenie osoby odpowiedzialnej. Odpowiedzialność za powyższe ponoszą funkcjonariusze prowadzący poszczególne postępowania przygotowawcze, depozytariusz oraz funkcjonariusze nadzorujący ich czynności.

Jednocześnie kontrolujący nie stwierdzili wpisów w księdze dowodów rzeczowych oraz w wykazach będących w dyspozycji depozytariusza, świadczących o pobraniu na określony czas w celu wykonania czynności procesowej, dowodu przechowywanego w magazynie.

Zgodnie z § 225 ust. 11 Instrukcji dowody rzeczowe, o których mowa w § 221 ust. 4, funkcjonariusz przekazuje do banku niezwłocznie po ich zatrzymaniu, nie później jednak jak w terminie 7 dni. Kontrolujący stwierdzili, że w przypadku dwóch postępowań w ramach których zabezpieczono dowody rzeczowe podlegające przekazaniu do banku, ich przekazanie nastąpiło, odpowiednio po upływie 1 miesiąca oraz 3 tygodni. Zespół kontrolny uznał powyższe przypadki za uchybienia nie mające wpływu na kontrolowaną działalność, niemniej jednak zasadnym jest zachowanie instrukcyjnych terminów przekazywania dowodów rzeczowych do banku.

Porównując przedstawioną zespołowi kontrolnemu dokumentację zgromadzoną w aktach kontrolnych postępowań przygotowawczych oraz posiadaną przez depozytariusza ustalono, że do zbioru prowadzonego przez depozytariusza trafiały różne nr egzemplarzy

³⁶ Akta kontroli, str. 112-118

³⁷ Akta kontroli, str. 199-202, 205-207, 209-213, 215-217, 219, 223-224

³⁸ Akta kontroli, str. 273

wykazów³⁹. Zgodnie z § 218 ust. 1 i 2 instrukcji, funkcjonariusz prowadzący postępowanie przygotowawcze sporządza z chwilą uzyskania dowodu rzeczowego (...) wykaz dowodów rzeczowych w czterech egzemplarzach. W myśl ust. 2 powyższego przepisu kolejne egzemplarze wykazu przeznaczone są: egz. nr 1 - akta główne, egz. nr 2 - akta kontrolne, egz. nr 3 - dla organu, któremu zostaną przekazane akta postępowania oraz egz. nr 4 - do zbioru prowadzonego przez depozytariusza. W przedstawionej kontroli przez depozytariusza dokumentacji znajdowały się wykazy opatrzone nr 1 lub 2 albo 3 lub egzemplarze wykazów nie zawierające numeracji. Powyższe uchybienia, zdaniem kontrolujących, wskazują na nierzetelną realizację zadań przez funkcjonariuszy prowadzących postępowanie oraz na brak weryfikacji dokumentacji przez depozytariusza i osoby nadzorujące.

Jednocześnie stwierdzono, że w sprawie nr RSD [REDAKTOWANE] wystąpiła niezgodność pomiędzy egz. nr 2 i 3 wykazu w zakresie przechowywania dowodów rzeczowych⁴⁰. Kontrolujący ustalili, że dowody rzeczowe wymienione w powyższym wykazie, przechowywane były zgodnie z wpisami zawartymi w egzemplarzu nr 2 wykazu znajdującego się w aktach kontrolnych. W ocenie zespołu kontrolnego powyższe uznać należy za nieprawidłowość, za którą odpowiedzialność ponosi funkcjonariusz prowadzący postępowanie, depozytariusz oraz funkcjonariusz nadzorujący ich czynności.

Zespół kontrolny na podstawie okazanej dokumentacji porównał stan ewidencyjny ze stanem faktycznym dowodów rzeczowych znajdujących się w magazynie depozytowym, pomieszczeniu nr 235 oraz pomieszczeniu TRAF0. Ustalono, że wszystkie zgromadzone dowody rzeczowe były ujęte w dokumentacji magazynu depozytowego.

Ustalono również, że w magazynie depozytowym przechowywane były dowody rzeczowe zgromadzone w ramach postępowań prowadzonych w latach 2000-2017. W związku z powyższym, kontrolujący zwrócili się do Komendanta PSG w Świecku o przekazanie informacji, czy dokonywano weryfikacji poszczególnych dowodów rzeczowych pod kątem zasadności i celowości ich dalszego przechowywania w magazynie depozytowym. Z uzyskanych od kierownika podmiotu kontrolowanego wyjaśnień wynika, że część dowodów w magazynie została zabezpieczona do spraw, gdzie nie wykryto sprawcy. Ponadto wyjaśniono, że z tego powodu przechowywane są one w magazynie depozytowym do czasu przedawnienia karalności⁴¹. Przedstawione zespołowi kontrolnemu wyjaśnienia uznano za niewystarczające, bowiem odnoszą się tylko do spraw, w których sprawców nie wykryto.

Wskazania wymaga jednocześnie polecenie Komendanta Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej z dnia 04.03.2010 r. dotyczące szczegółowej weryfikacji poszczególnych dowodów rzeczowych pod kątem zasadności i celowości ich dalszego przechowywania w magazynie depozytowym lub też ich przekazania, zniszczenia, zwrotu zgodnie z orzeczeniem organów w tym zakresie.

Zgodnie z § 217 instrukcji przepisy o przechowywaniu, ewidencji i przekazywaniu dowodów rzeczowych stosuje się odpowiednio do mienia stanowiącego przedmiot tymczasowego zajęcia lub zabezpieczenia, o ile przepis szczególny nie stanowi inaczej.

³⁹ Akta kontroli, str. 199-200, 203-208, 214, 218-219, 221-222, 224-225

⁴⁰ Akta kontroli, str. 154-155, 212-213

⁴¹ Akta kontroli, str. 25

Ustalono, że na 40 skontrolowanych postępowań przygotowawczych w 23 przypadkach stosowano tymczasowe zajęcie mienia ruchomego celem zabezpieczenia wykonania przyszłego orzeczenia. Działalność jednostki kontrolowanej w powyższym obszarze oceniono pozytywnie. Stwierdzono, że każdorazowo sporządzano protokoły tymczasowego zajęcia mienia ruchomego (wskazując kwotę zajętych środków), dla których prokurator wydawał postanowienie o zabezpieczeniu majątkowym. Jednocześnie ustalono, że przekazywanie środków pieniężnych na konto bankowe do dyspozycji prokuratury nadzorującej sprawę następowało z zachowaniem terminów wskazanych w § 221 ust. 6 Instrukcji, tj. w ciągu trzech dni. Przedstawiona kontrolującym dokumentacja świadczy o ewidencjonowaniu mienia tymczasowo zajętego w dokumentacji depozytariusza, tj. Księdze przedmiotów oraz Księdze dowodów rzeczowych.

Uwzględniając kryterium legalności i rzetelności kontrolowany obszar oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami.**

IV. Wnioski/zalecenia

1. Do realizacji zadań związanych z przechowywaniem dowodów rzeczowych wyznaczać funkcjonariuszy właściwej merytorycznie komórki organizacyjnej Placówki (GOS).
2. Zobowiązać funkcjonariuszy prowadzących postępowania przygotowawcze do przekazywania depozytariuszowi wszystkich egzemplarzy wykazów dowodów rzeczowych w celu złożenia przez niego podpisu na każdym egzemplarzu wykazu, potwierdzającego przyjęcie dowodu rzeczowego do magazynu depozytowego (§ 218 ust. 6 Instrukcji).
3. Zobowiązać depozytariusza do bezwzględnego egzekwowania składania w Księdze dowodów rzeczowych podpisów przez funkcjonariuszy odbierających poszczególne dowody rzeczowe.
4. Kwartalne kontrole magazynu depozytowego przeprowadzać w zakresie wskazanym w § 234 ust. 2 pkt 2 Instrukcji.
5. W ramach doskonalenia zawodowego przeprowadzić szkolenie z udziałem funkcjonariuszy realizujących czynności dochodzeniowo-śledcze oraz depozytariuszy w zakresie postępowania z dowodami rzeczowymi oraz mieniem tymczasowo zajęтым.
6. W ramach służbowego nadzoru eliminować nieprawidłowości i uchybienia natury formalnej wskazane w niniejszym wystąpieniu.
7. Przestrzegać przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2012 r. *w sprawie podmiotów uprawnionych do przechowywania oraz zniszczenia w postępowaniu karnym przedmiotów i substancji stwarzających niebezpieczeństwo dla życia i zdrowia, w szczególności dotyczących przechowywania materiałów łatwopalnych, substancji trujących, duszących, parzących oraz broni.*
8. Substancje narkotyczne zatrzymane w toku prowadzonych postępowań przekazywać niezwłocznie właściwym instytucjom.
9. Podjąć działania zmierzające do weryfikacji poszczególnych dowodów rzeczowych pod kątem zasadności i celowości ich dalszego przechowywania w magazynie depozytowym.

- V. Informację o sposobie wykonania wniosków/zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia należy przedłożyć Komendantowi Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej w terminie do 31.01.2018 r. za pośrednictwem Naczelnika Wydziału Kontroli NoOSG.
- VI. Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden – przeznaczony dla kierownika jednostki kontrolowanej – doręczany jest za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

gen. bryg. SG Wojciech SKOWRONEK

Sporządzono w 2 egzemplarzach:
Egz. nr 1 - Komendant Placówki SG w Świecku - ZPO
Egz. nr 2 - WK NoOSG
Wyk. Zespół kontrolny (666 2353)
Dnia 05.12.2017 r.